67de Jaargang — N° 36. Zaterdag 10 September 1

ABONNEMENT :

Men schrijft in te Tongeren Drukkerij COLLÉE.

Abonnementsprijs fr. 7.50

Alle toezendingen van geld, brieven en aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, Groote Markt, 37-39, Tongeren.

Telefoon 12

Postcheks rekening n° 38923.

15 centiemen het nummer.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

AANKONDIGINGEN :

Voor de aankondigingen bui provinciën Limburg en Luik, men zich uitsluitend tot de *Havas*, 8, Place des Martyrs, SEL ; 8, Place de la Bourse, P en 6, Bream's Buildings, LON E. C. 4.

TONGEREN, 10 SEPTEMBER 1921.

Vrijheid en Eenheid

«Het standpunt der Nationale Katholieken op taalgebied barust op vrijheid en eenheid », zoo sprak advokaat Demal op de jongste vergadering der Katholieke Nationale Vereeniging te Sint-Truiden.

Ja vrijheid voor ons land, voor ons België dat pas vrijgekocht met het bloed onzer helden, pas vrijgevochten door de besten onder onze zonen en broeders, bedreigd wordt in zijne jonge vrijheid.

Wie niet blind noch doof is, kan dag in dag uit bemerken hoe vreemden alles in het werk stellen om ons land klein te houden, zwak, en arm. En dag in, dag uit, kan al wie oogen en ooren heeft, nagaan hoe plichtvergetende Belgen uit eenzijdig idealisme, uit winsthejag of heerschzucht der vreemden plannen in de hand werken.

Om ons België te beletten zijn roemrijke zegepraal tot vorouitgang uit te baten, om zijn herwonnen vrijheid te maken tot een schauw, is het den ijverzuchtigen nabuur voldoende dat ze ons land verdeelen, dat zij de Belgen onder alle mogelijke voorwendsels in 't harnas jagen tegen elkander.

Maar wij willen vrijheid voor ons land. En daarom zullen wij eendracht, eenheid, eensgezindheid voorstaan in ons land.

Eendracht, eenheid, eensgezindheid in zake buitenlandsche politiek. Bestrijden zullen wij dus degenen die tegen den wil in van de overgroote meerderheid der Belgen ons land willen blootgesteld laten aan nieuwe oorlogsrampen, bestrijden degenen die door dweeperij gedreven ons bondgenootschap met Frankrijk zou ten willen vernietigen. Onzen steun zullen wij integendeel verleenen aan dezen die, gevoelig aan het lijden der beproefde Belgen, den wederkeer van dat lijden willen onmogelijk maken door aan ons land de verdediging, — leger, grenzen, nóg andere bondgenootschappen — te verzekeren waardoor zijne veiligheid gewaarborgd wordt.

Eendracht, eenheid, eensgezindheid in zake van binnenlandsche politiek. Verdraagzaam tegenover degenen die onze godsdienstige overtuiging niet deelen, zullen wij nooit een dumbreed afwijken van ons katholiek programma telkens de heilige belangen van onzen godsdienst in gevaar zijn. Daarna zal altijd ons eenig doel zijn te waken tot het geestelijk en stoffelijk welzijn van ons dierbaar vaderland. Dit zal dan ook de maatstaf zijn volgens den welken wij personen en toestanden beoordeelen.

Goed zal zijn voor ons al wat België, Vlaanderen en Wallonië bechter, inniger samensnoert, al wat aan het grootste getal onder de Belgen den meesten stoffelijken en zedelijken welstand verzekert. Slecht zal zijn voor ons al wat scheuring kan verwekken en verdeelheid onder de Belgen tusschen Vlaanderen en Wallonië, al wat leidt tot verknechting aan den vreemde.

Goed zal dus zijn voor ons eene regeling van het brandend vraagstuk van den dag — omdat er zoovele stokebranden zijn — van het taalvraagstuk die rekening houdt met België's eenheid en tevens — gelukkig voor ons is het hetzelfde — met den voorvaderlijken drang aller Belgen voor vrijheid. Ieder huisvader die door alle politiekers als ervaren genoeg aanzien wordt om zijn invloed te doen gelden op de richting van 's lands bestuur, moet ook aanzien worden als genoeg bekwaam om voor zijne kinderen het onderwijs te verkiezen dat hen past en dat hij, in zijne bezorgdheid om de toekomst zijner kinderen, als het beste aanziet.

Ieder Belg moet in zijne betrekkingen met de openbare machtde taal kunnen en mogen gebruiken die hij verkiest. En dit omsluit, binnen de perken die 's lands behoud vergt, een voor alle bezadigde geesten voldoende regeling van het gebruik der beide landstalen in het bestuur, in het gerecht en in het leger. De Vlamingen bij dergelijke regeling aangespast op een echt vrij demokratisch lager onderwijs, hebben alles te winnen en niets te verliezen.

De rechters der Vlamingen zullen bij ons steun en verdediging vinden, maar juist omdat wij niet **alléen Vlamingen** maar ook Katholieken zijn, zullen wij niet toelaten dat de naam van vlaming en de naam van katholiek uitgebaat worden tegen het belang der Vlamingen en der Katholieken.

Wij zullen de Vlamingen verdedigen tegen de slechte leiders die hun de ware vrijheid ontzeggen.

Wij willen de vrijheid in den breedsten zin van het woord. Dus geen beperking van de vrijheid der eerlijke burgers door uitbuiters en eerzuchtige dweepers.

Vrijheid voor allen en in alles wat België, ons dierbaar vaderland, één en onverdeeld, dient!

Ziedaar de leuze der Katholieke Nationalisten! VERAX.

De Volksboekerijen.

Wanneer wij de wereld inschouwen en ons op de ring stellen willen van deze die wij moeten naijveren in de strijd voor het leven, is het wel eene noodzakelijkheid zich ook op denzelfden voet te stellen van deze die wij moeten naleven om dien strijd voor het bestaan te kunnen doorworstelen.

Hierom is het niet genoeg, bandarbeid goed en neerstig te doen, doch er moet meer «wijs» beleid er bij komen, 't is te zeggen : meer geleerdheid, meer beredeneering.

Het eenige middel hierom is weel de lezing. De lezing van boeken, gazetten enz. in het algemeen brengt altijd iets bij en ontwikkelt de geest, naarmate den aard der lezing zelf.

Ons vlaamsche volk leest zeer weinig, te weinig om als een ontwikkeld volk door te gaan ; en wat het dan nog leest, is in den regel zoo minderwaardig, dat de lezing weinigs veredelend meebrengt. Wat leest het buitenvolk buiten aan weekblad, zonder te gewagen van hetgeen voor hen daar nog het meest aantrekkend is? Men klampt zich vast aan wreede rooversgeschiedenissen, verhalen over moorden en branden en dies meer, zonder ooit de nuttige en vrome wenken in een hoofdartikel aangehaald te lezen of te overdenken.

Zoo dikwijls moeten we die klacht vernemen, en besluiten dat ons Vlaamsche volk zeer achterlijk is op den weg der beschaving en bekrompen blijft in het gemeene en alledagsche.

Maar klagen baat niet. Het volk zal lezen, goesting hebben in opvoedende lectuur, wanneer men zijn leeslust opwekt door het verschaffen van gevoeglijke leergelegenheid.

Er is hier in de eerste plaats een opvoedend werk te verrichten. Zoovele volksontwikkelingswerken kunnen het hunne daartoe bijdragen, wijl in het bijzonder de lagere school met den schoolplicht tot 14 jaar daartoe een bijzondere opleiding moet verstrekken, met aan de jeugd den weg naar de boekerij te wijzen.

Want daar ligt de hoofdzaak : leesgelegenheid en leeslust zijn nauw verbonden, een openbare bibliotheek moet overal ten dienste staan van ons volk.

* * *

Wie aan volksontwikkeling doet, ondervindt dat de grondslag van alle beschaving voor een volk gelegen is in de degelijkheid van het lager onderwijs, maar dat ook na de schooljaren nog op de ontwikkeling van de menigte moet ingewerkt worden

Onze moderne tijd telt tal van naschoolsche werken. Hoofdzakelijk blijft de voorkeur aan de volksboekerijen, die de volksletterkunde ten dienste van de volksopvoeding stelt, en de aangepaste voortzetting zijn van het lager onderwijs.

M. Segers, lid der Koninkl. Vl Academie, voor taal en letterkunde, schrijft o. a. :

Van den volksschrijver wordt niet alleen gevraagd dat hij het werk van den volksonderwijzer zal voortzetten. Ook is het eenige doel der volksschool, het is zelfs haar hoofddoel, dat zij hare leerlingen tot het genot der letterkunde voorbereidt. Maar één zaak is zeker, de volksletterkunde en het volksonderwijs, verre van elkaar vijandig te zijn, hoeven trouwe bondgenooten te wezen.

Aan het verwantschap is 't wellicht te danken dat onze regeering naast nieuwe verordeningen voor 't lager onderwijs, ook het wetsontwerp neerlegde ter bevordering van de openbare volksboekerijen. In de Kamerzitting van 5 Augustus ll. werd ook het voorstel eenparig door al de aanwezige leden goedgekeurd, en krijgt weldra kracht van wet.

De heer Heyman, verslaggever der commissie, welke met het onderzoek van het vraagstuk gelast werd, heeft daarbij de strekking van het onderhavige wetsontwerp klaar uiteengezet.

Het doel door den wetgever beoogd, is te verkrijgen dat in elke gemeente van het land een openbare, 't zij aangenome 't zij gemeentelijke volksboekerij zou bestaan.

Iedere gemeente zal een boekerij oprichten of wel de reeds bestaande aannemen en verplichtend bevoordeeligen.

Maar iedere bibliotheek moet naar behooren werken, en treffelijk met kennis van zaken beheerd worden, dat ook wordt voorzien, en een bibliothecaris met bijzonder diploma zal overal worden aangesteld.

De openbare volksboekerij is het beste naschoolsch onderwijs ; zij biedt de meest verspreide leesgelegenheid welke den leeslust opwekken zal tot meerdere ontwikkeling van het volk en leiden zal naar een nieuw Hooger Leven van ons Volk.

Een plakkaart.

De Bond der Christelijke Vrouwengilden en Arbeidstersorganisaties, Zondag te Brussel in een welgelukt congres vereenigd, heeft zich krachtdadig verzet tegen de steeds voortwoekerende zedeloosheid en heeft besloten heel het land door, eene plakkaart te doen aanplakken van den volgenden inhoud :

Aan alle deftige lieden!

De zedelijkheid treedt schaamteloos in het openbaar.

Walgelijke plakkaten lokken naar zedeloose theater- en cinemastukken.

Schandalige uitstallingen van prentkaarten, bladen, boeken wekken op ongeoorloofde nieuwsgierigheid op.

Middelen tot kindersbeperking worden verkocht en openbaar aangeprezen in de bladen.

De zedeloosheid ontziet noch vrouw, noch kind, noch jeugd. Langer zwijgen ware eene lafheid, eene misdaad.

Bij besluit van het jaarlijksch congres van 4 September 1921, in naam aller deftige vrouwen uit den arbeidersstand, vragen wij :

Aan de gemeenten :

De zedeloose plakkaten te verbieden ; Streng toezicht op de schandalige uitstallingen ; Beperking van danszalen, cinemas, enz. ; Toepassing der bestaande reglementen.

Aan de regeering :

Toepassing van art. 383-384 van het strafwetboek ; Toepassing van de wet aangaande den toegang van de kinderen onder de 16 jaar in de cinemas ; spoedige stemming van het wetsontwerp Brifaut (8 7-21) in zake betzugeling van openbare schending der goede zeden ; Verbod voor het verzenden of vervoeren van zedeloose schriften, prentkaarten, enz.

Wij vragen aan alle deftige lieden ons te steunen en den strijd tegen de onzedelijkheid en met ons mee te werken tot het bekomen van **een schooner en reiner België.**

Gemengde berichten

De Leening der Verweeste Gewesten.

Verleden week heeft, in de Nationale Bank te Brussel nogmaals eene trekking van de Leening der Verweeste Gewesten plaats gehad.

Er waren ditmaal zijl loten : een van 250,000 frank, een van 100,000 fr. en drie van 50,000 frank.

Twee oorlogsblinden, de hh. Cyriel Vercauteren en Englebert Lejeune, trekten de loten

Reeks **157.409, n° 18** wint 250.000 frank.

Het lot werd door het Crédit Général Liégeois te Luik verkocht.

Reeks **118.813, n° 8** wint 100.000 frank. (Verkocht door de Nationale Bank te Aalst.)

De reeksen **118 813 n° 16, 129.630 n° 10** winnen ieder 50,000 frank.

Gruwelijk treinongeluk.

Een langzame vreeselijke dood.

Een Engelsche dokwerker, Kiddel genaamd, keerde met zijne vrienden uit Brighton naar Londen terug. Daar zij geen plaats vonden in de derde klas bleven zij en ook de broeder der vrouw rechtstaan in een compartiment van eerste klas. Kiddel stond met den rug tegen de portel, terwijl zijne verloofde zich aan den tegenovergestelden kant hield.

Een kreet trok de aandacht van het meisje, en toen zij zich omkeerde, bemerkte zij Kiddel die 't evenwicht verloor en met het hoofd vooruit door de portel stuikte, welke opengevogen was. De linker voet van den ongelukkige bleef haperen in een riem van de portel.

De broeder van het meisje greep dien voet vast en 't meisje zelf trok het noodsein, doch dit werkte niet. Men riep tot de reizigers van het aangrenzend compartiment het alarm te geven, doch ook hier was er iets niet in den haak, want de trein rolde immer door.

— Wij reden voorbij verschillende staties, verhaalde het meisje ; het was verschrikkelijk. Ik voelde mijn krachten begeven, en weet niet hoelang ik den voet van mijn toekomende vast hield, maar 't duurde wel een half uur. Toen de trein trager begon te rijden, dicht bij eene statie, verloor ik het bewustzijn.

Haar broeder verklaarde dat toen de trein bijna stil stond het hoofd van Kiddel op de loopplank sleepte. Hij trachte den ongelukkige uit zijn benarden toestand te trekken, maar de trein rolde nog een weinig verder en het slachtoffer viel ten grondte. Hij was dood toen men hem opnam. Heel zijn hoofd was een afschtelijke wonde.

Duitsche hennen.

In de boeven van het Fransche Oise departement is eene besmettelijke ziekte uitgebroken onder de hennen. De kwaal begon nadat de Duitsche hennen van den herinzamelingsdienst onder de landbouwers verdeeld waren. In eene enkele hoeve zijn er 130 hennen gestorven. Overal waar er Duitsche hennen toekwamen heerscht de besmetting, zoodat deze wel door de vreemde beestjes ingevoerd werd. Is er hier kwestie van toeval of werden de diertjes door de kwaadwillige Duitschers met de kwaalkiemen ingeënt? 't Is wat het onderzoek zal uitwijzen.

Barbaren veroordeeld.

De Krijgsraad van Rijssel heeft weer bij verstek eenige Duitsche barbaren geoordeeld. De volgende straffen werden uitgesproken :

Generaal Krug von Nidda, bevelhebber van de 24e Saksische voetvolkafdeeling, en luitenant Ritter, ieder tot 20 jaar dwangarbeid voor brutaliteiten op den persoon van M. Bonte, burgemeester van Lambersat ; bevelhebber Quitzow, kapitein Vilmonsky, luitenant Warkuldt, ieder 20 jaar gevang om te Masnière de woning geplunderd te hebben van M. Berthe, ingenieur ; luitenant Linguan, 20 jaar dwangarbeid voor plundering van het huis Duquesne, te Carvin ; Walter, hoofd van de Duitsche policie te Maubeuge, 2 jaar gevang om zekeren M. Nicolas een oog uitgelagen te hebben met een rijzweep ; generaal Martini, 5 jaar gevang voor diefstal van wijn ten nadeele van Notaris Chiroussot, te Maubeuge. Een 20tal onderofficiers en soldaten kregen straffen verschillend tusschen 2 en 5 jaar gevang.

Zullen wij met Mars spreken ?

De bekende uitvinder Marconi heeft onlangs regelmatige golvingen van 150 km. lengte opgevangen, terwijl het maximum der aardsche golvingen slechts 14 km. bedraagt.

Men vraagt zich af of die groote golvingen niet afgezonden zijn door de planeet Mars. Vele geleerden achten zulks niet onmogelijk.

De akademie van wetenschappen te Parijs verleent een Guzmanprijs van 100,000 fr. aan hem die het middel ontdekt om met een hemellichaam in betrekking te komen, en bijvoegend dat de planeet Mars uitgesloten is, daar deze voldoende bekend blijkt te zijn.

Grootheid en verval.

Het is er zoo bijzonder goed in 't roode Rusland, ideaal der socialistische toekomststaten, dat al de Russen die kunnen zich haasten om de hel ginds te ontvluchten.

En mannen die vroeger hooge plaatsen bekleedden achten zich thans gelukkig in den vreemde een nederige dagtaak uit te oefenen, waar ze ten minste in veiligheid zijn. Zoo hebben zich in de Fransche gemeente Lattes, tegen Montpellier, talrijke Russen angeboden om den veldoogst te doen. Onder hen bevinden zich drie gewezen generaals !

Een monster.

In het gasthuis van den openbaren bijstand te Avignon heeft men 38 dagen lang een kind — als men dien naam mag geven aan 't monster waarvan de beschrijving volgt — in het leven gehouden door de nauwgezetste verzorging. Dat schepsel was geboren zonder handen, heeft een wolvenkop in stede van een menschenhoofd en in de plaats van voeten heeft het tangen lijk kreeften. Ondanks al de zorgen waarmede de geneesheeren dit monsterachtig misbaksel omringden, is het toch Dinsdag gestorven. Het bestuur van het gasthuis heeft besloten het zonderling menschenkind in sterk water te bewaren.

Na zeven jaar.

Een inwoner van Chênée, de genaamde Sante, was in 1914 naar den oorlog vertrokken. In 1915 kreeg zijne vrouw voor de laatste maal nieuws van hem. Sedert dan kon zij van haren man niets meer vernemen, dan dat hij met het Belgisch expeditiekorps naar Rusland vertrokken was. M. Sante werd reeds bij de dooden gerekend en door zijne vrouw en familieleden bitter beweend. Thans, is er te Chênée een telegram toegekomen, meldende dat Sante in levenden lijve uit Rusland ontsnapt is en weldra naar België al weerkeeren. Georges Sante was tijdens de Russische revolutie van zijne kamaraden gescheiden geworden en was in Rusland verdoold geraakt. Nu is hij uit de roode hel ontsnapt en op weg naar België. Men kan licht de vreugde en het geluk zijner familie begrijpen.

Later. — De oud-strijder Sante uit de gemeente Chênée, bij Luik, wiens naam op de herdenkingsplaat staat aangebracht in het stadhuis, is in zijne gemeente teruggekeerd. De vrouw die nog altijd den rouw droeg, kon haar oogen niet geloven, doch Vrijdag verscheen de « verrezene » inderdaad te Chênée.

Hij werd onmiddelijk door enkele stadgenooten herkend en weldra groeiden zijn begroeters tot een honderdtal aan, onder wie ook de burgemeester, die tem in stoet naar zijn overgelukkige vrouw brachten.

Totale Zon eclips.

Op 1 October aanstaande zal er eene totale Zon-eklips plaats hebben welke ten hoogste 1 minuut en 52 seconden zal duren. Ongelukkiglijk zal dit belangwekkend verschijnsel slechts zichtbaar zijn in eene smalle strook gelegen ten Zuiden van het laagste punt van Amerika, loopende door de Zuidpool.

Wie dus lust heeft om de eklips te zien, kan er het reisje naar den Zuidpool van wagen. Op dat tijdstip is het ginder volop Zomer en dan loopt men geen gevaar meer er heel en al te vervriezen. Op zijn hoogst genomen zou men kunnen terug keeren met bevroren neus, handen en voeten. Als er liefhebbers zijn, dan is het hoog tijd dat ze er op uit trekken.

De Berlijnsche Blauwbaard.

Te Berlijn werd een zekere Grossmann aangehouden, beticht talrijke vrouwen vermoord te hebben. Het onderzoek door het gerecht ingesteld heeft afschuwelijke zaken aan het licht gebracht, welke dit monster in menschelijke gedaante ten laste gelegd worden.

Grossmann wordt beschuldigd schandige betrekkingen te hebben gehad met ongeveer 60 vrouwen en meisjes. Een groot aantal vrouwen vermoord te hebben en de lijken deels in stukken gesneden, deels verbrand te hebben. Het aantal dezer vermoorde vrouwen bedraagt naar schatting minstens 12 à 13, waarmede echter niet gezegd is, dat het aantal niet grooter is, daar deze massamoordenaar zijn bedrijf waarschijnlijk reeds jaren uitoefent.

De derde beschuldiging is feitelijk te gruwelijk om neer te schrijven, en wij zullen onze lezers dan ook de afgrijselijke bijzonderheden, welke door de Duitsche bladen worden weergegeven, besparen, en volstaan met de mededeeling, dat Grossmann er ook van wordt beschuldigd het vleesch zijner slachtoffers voor een deel ook voor menschelijk gebruik te hebben toebereid en als kalfsvleesch te hebben verkocht

Alle punten van het bewijsmateriaal steunen op nauwkeurige onderzoekingen. De gerechtelijke arts, professor Strauch, werd verzocht, de in de keuken- en kamerkachels gevonden asch te onderzoeken. Volgens de methode Strauch werd de asch gezift, en het daarna ingestelde onderzoek leverde even verrassende als bezwarende uitslagen op. In de asch werd een groot aantal kleine overblijfselen van beenderen gevonden, die op grond van nauwkeurige anatomische vergelijking, van menschelijken oorsprong bleken te zijn. Het zijn deels overblijfselen van vingerkootjes, deels van borstkassen, schouderbladen, enz... Bovendien vond professor Strauch in de asch een groot aantal stukjes metaal, de overblijfselen van vrouwenkleedingstukken.

Even bezwarend zijn het rapport en de besluitselen van den scheikundige-deskundige, dokter Barnes. Onder de in beslag genomen voorwerpen bevond zich een koffiezak, waarin zich koffie-erzats bevond, vermengd met 2.7 gram cyankali. Ook werd een stuk cyankali van 17 gram gevonden. Onder het in beslag genomen keukengerief bevinden zich twee groote messen met platte heften, zoogenoemde slagersmessen ; hierop zijn sporen van menschenbloed bevonden. Ook aan een in beslag genomen houten potlepel, alsmede aan twee groote lepels en een stamper kleefde bloed.

Op een stoelkussen vond men vrouwenhaar. Een linnenzak was geheel met menschenbloed gedrenkt. Dit is de zak, waarvan de getuigen onder eede verklaarden, dat Grossmann hem vaak gebruikte om er voorwerpen in weg te dragen, die hij dan op verschillende plaatsen in het water wierp.

Buitengewoon bezwarend is ook de uitslag van het scheikundig onderzoek der bij Grossmann gevonden en in beslag genomen keukenbank. Uit het nauwkeurig onderzoek is gebleken, dat de bank een groot aantal diepe kerven vertoont, waaruit opgemaakt kan worden, dat hierop dikwijls vleesch met groote kracht is klein gehakt. In de kerven zijn kleine deeltjes vet en bindweefsel gevonden, die naar uit het onderzoek blijkt, afkomstig zijn van menschelijke lichamen. Ook de talrijke bloedvlekken in de scheuren der bank zijn herkend als menschenbloed.

Dezer dagen werd de moordenaar geconfronteerd met eenige vrouwelijke getuigen, met welke hij in betrekking is geweest, doch die door een of andere oorzaak niet zijn vermoord. Hij volhardde bij zijn hardnekkig ontkennen.

't Was in haar kous ?

Ten nadeele eener vrouw uit de Van der Elstraat te Schaerbeek, was eene som van verscheidene honderden franks in bankbriefkens gestolen en de vermoedens vielen op eene medebewoonster uit het huis, Serafina B.

Toen de politieagent op hare kamer kwam en zij vernam, waarvan ze verdacht was, kreeg zij eene ware zenuwcrisis en protesteerde vervolgens, te midden van een waren tranenvloed, dat de lucht zoo zuiver niet was als haar geweten.

Niettemin moest zij mee naar den « bureau » en daar vond men in de kous van Serafientje het gestolen geld.

Zij heeft dan geen tranen meer gestort, geen zenuwcrisis meer gehad en koelbloedig kennis genomen van het tegen haar opgemaakt proces-verbaal.

Een treffend voorval te Lourdes.

De « Semaine religieuse de Toulouse » maakt melding van het volgende treffende voorval te Lourdes :

Op zekeren middag zagen de bezoekers van de boven-basiliek, die de tallooze ex-voto's aan de muren bekeken, een oorlogsinvalied, die door zijne vrouw in een wagentje werd voortgeduwd. De man had beide beenen en den linkerarm verloren.

Ondanks zijn beklagenswaardigen toestand, teekende zich een glans van geluk op zijn gezicht af, toen hij de oogen ten hemel hief en in een godvruchtig gebed zijne ziel uitstortte.

Na eenige minuten bidders wees de gewonde naar een der kapellen en zeide tot zijne vrouw : « Daar moeten we zijn. » Zijn echtgenoote boog zich over hem heen en den eenigen hem nog overgebleven arm om den hals zijner vrouw staande, beefde hij zich uit het wagentje.

Het was een aandoenlijk schouwspel dien beklagenswaardigen man — niet veel meer dan een menschelijke romp op twee stompjes — zich te zien voortsleepen tot hij den kapelmuur, waar hij den rechteram ophief, terwijl in zijn hand een militaire medalie was geklemd.

Zonder acht te slaan op de aanwezigen begon hij toen hallluid een gebed tot Maria. Hij gal uiting aan zijne dankbaarheid dat hem nog een hand gelaten was om haar te bieden hetgeen hem het kostbaarste bezit was : zijn oorlogsonderscheiding, waarop hij zoo fier was.

Toen de omstanders dit hoorden, knielden zij neer. De soldaat echter zette nu in alle stilte, meer met het hart dan met de lippen, zijn vroom gebed voort, terwijl de aanwezigen aan groote ontroering ten prooi waren.

De wonderen der electriciteit.

Twee jonge Zweedsche geleerden, MM. Alf. Johnson en Knud Rahbek, hebben dezer dagen te Londen een electriek toestel van hunne uitvinding doen kennen. Die geleerden hadden bevonden dat, wanneer een electrieke stroom, hoe zwak ook, door een stuk agaat- of leisteen en een metalen staaf in aanraking met dien steen loopt, die twee lichamen aan elkaar plakken, zooals het ijzer aan den magneetsteen.

Dit verschijnsel biedt deze merkwaardigheid dat de nieuw ontdekte aantrekkingskracht slechts het millioenste gedeelte vereischt van de electriciteitsontwikkeling welke het ijzer op den zeilsteen stuwt. Daaruit vloeit voort dat er wonderbare toepassingen zullen mede kunnen gedaan worden voor de draadlooze telegrafie en telefoon, waar de strooming op het ontvangstoestel gedreven alte zeer zwak is.

Het kleine toestel, door de uitvinders voorgelegd aan de maatschappij der ingenieurs-electriekwerkers, te Londen, is samengesteld uit een cylinder in agaat draaiend om zijn as, terwijl een metaalplak lichtjes met den cylinder in aanraking komt. Telkens een electrieke stroom doorgaat, plakt het metaal aan den agaatsteen.

In de « Lecture Hall Embankment » werd een zonderlinge proefneming gedaan. Een viool van de snaren ontdaan werd met het toestel in verbinding gebracht. In een naburige zaal voerde een vioolspeler een stuk uit ; welnu, de viool zonder snaren trilde mee met het speeltuig door den violonist gehouden. De uitslag ware dezelfde geweest op een afstand van honderden mijlen. De man bespeelde dus feitelijk twee tuigen, het eerste op de gewone wijze, het tweede door de teletonische overdracht der elektrische golven door de metaalplaat.

De rupsenplaag.

In de Limburgsche Kempen wordt van nu af voorspeld dat wij ons, met den aanstaanden zomer, wederom aan eenen inval van rupsen te verwachten hebben. Sommige bewoners dezer streek zijn het allen eens om te verklaren, dat de gevreesde insekten van nu af bij honderd duizenden ontpopten in de dennebosschen der Kempen, hoofdzakelijk tusschen Genck, Sutendael, Lanaeken, Bree en Beeringen. Gewisse mistenbosschen zullen moeten afgekapt worden, zoo worden zij er bedreigd.

Ook in de boomgaarden van het Noorden van Limburg zouden, naar gemeld wordt, voorbeelden dezer gevreesde insecten zijn gewaar geworden.

Wanneer men nagaat de onberekenbare schade die deze vernielende dieren in onze Limburgsche boomgaarden in Lente en Zomer 1920 aangericht hebben, dan moet het geen lezer verwonderen dat de eigenaars onzer boomgaarden zooveel bekommernis aan den dag leggen, wanneer er wederom van die geduchte plaag sprake is.

't Is nochtans te hopen dat het Ministerie van Landbouw bij tijds een oog in 't zeil houde, om dezelve tegen te gaan en de kwaal in haren oorsprong zal weten te dempen.

Het eouwleest van de paraplu.

De paraplu werd, zeggen de Engelschen, uitgevonden door een hunner landgenooten Jonas Hanway, die op de gedachte gekomen was, na een reis naar China, waar men schermen voor de zon gebruikt, dergelijk tuig tegen den regen aan te wenden.

Jonas Hanway nam brevet te Londen en verkocht zijn tuigen tegen 50 fr per stuk. Hij had geen bijva, en stierf in armoede.

Nu bereiden de Engelschen de viering van den honderdsten verjaardag der uitvinding van Jonas Hanway voor.

Hij verkoopt zijn meubelen en zijn vrouw.

Onlangs verraste zekere D., te Gilly, zijne vrouw in gesprek met een anderen man en maakte zulk gewaldig spektakel, dat de politie den jaloerschaard in den bak moest steken.

Toen hij wat kalmer was geworden, mocht hij er uit en ging onmiddelijk naar den man om hem voor te stellen, tegen 3000 fr., zijn meubelen en zijn vrouw te koopen.

De andere nam het voorstel aan en betaalde 1000 fr. afkorting.

Worden we terug heidenen ?

Stads- & Provincieniéuws

Tongeren. — *Kermis.* — Morgen is het Kermis ! Dezen avond reeds wordt zij geopend, door eenen optocht van al de Maatschappijen der stad, door onze bijvonderste straten.

Vanaf Maandag, kwamen de zaar geladen wagens de stad binnen gerold, begeleid van een troep kinderen, die van blydschap springende en tierende, de foorkramers te gemoet liepen.

Op de Markt werden de wagens ontladen en de tenten opgetimmerd ; 't is er de gansche week een gehamer en geklop, een gewemel en geklauter in de hooge mastteppen geweest, alsof men er eene gansche stad aan 't bouwen was !

Wat zal het een pret zijn ; want dit jaar staat er al wat uit te denken is : stoomcaroussel, schommel, schiettenten, enz...

De gansche week ook hebben de huismoeders het druk gehad. In de eerste dagen werd de grootste kuisch gedaan, en later is er moeten gezorgd worden voor de feesttafel, want van over weken reeds zijn bloedverwanten en vrienden op de groote Kermis uitgenoodigd : het vetste konijn, het schoonste kicken, hebben hun leven moeten laten voor den kermisdisch, en vlasi en taart staan eenstgereed op tafel. En bij al het werk en kommer met het voorbereiden der Kermis gepaard, blijft men vroolijk en welgezind, in het blijde vooruitzicht van den dag waarop onze geliefde afwezigen zich rond onzen disch zullen scharen.

Als het weder wil meedoen, zullen wij ook eene heerlijke processie hebben, en voor ons, christenen, is dit het voornaamste, want eene Kermis die niet begint met den zegen van den Allerhoogsten, plechtig gedragen door de versierde straten onzer stad, is geene volmaakte Kermis.

Wij deelen verder in ons blad het programma der feestelijkheden mede, die ter gelegenheid der Kermis zullen plaats hebben : concerten, vertooningen, sportieesten, enz... en om te eindigen wenscht de *Postrijder* aan al zijne lezers van stad en buiten eene plezierige en aangename kermis. De gelegenheid zal hun voorzeker niet ontbreken, als zij goed gespaard hebben om op het foorplein en elders meuig genoeglijk uurtje door te brengen.

— *Kermis vroeger en nu* — Buiten de talrijke feestelijkheden der Kermis, is de eigentlijke foor, met hare kramen en barakken — gelijk het met alles gaat — met den tijd moeten meegaan, en meer gemoderniseerd als vroeger.

Waar is de tijd toch henen dat wij, met eenige centen op zak, kermis gingen houden ?

Dat geld ging bijna allemaal de beurs Toon Lindekens of Janssens, die met paardenmolens op de Markt stonden. kens vooral was de vriend der jeu paardenmolen was voorzien van een p vloer, zoodat hij niet zoo gevaarlijk wa andere.

Soms kwam er ook een « *Jan-Klaas* » een belleman met eenen jankenden doe Dan kwam ook de « groote canapé » me zende leeuwen, voorzien van roodflu zadels, die robdvlogen op de muziek g door vier of vijf muzikanten. Dat was d denmolen van vijf centimen, en dat w te veel, en daarbij zij ging te rap en gevaarlijk.

Alle jaren kwam er ook een wildema vuur en glas at en zijne bloote voeten gloeiend gemaakte ijzeren staven, wat lette dat hij in de week rondliep zoo t zoo wit als een Europeaan. De panora *zienpijpen* zijn door de cinema's ten gebracht ; zij hadden gewoonlijk de sch draaiorgels van het geheele foorplein. kermis stonden ook alle soorten geluks draaiborden, waar men voor een cent a ten of allerlei op papierkens geschreven werpen kon winnen ; het tortuinrad, met cijfers beschreven, terwijl overal ronde vazen, schilderijen, glazen, kan posturen den winner aanlokten om nu te koopen. Dan hadden we nog den « Belge », met Tom Pouce, de waarzegst vina, photographie-agens, winkels met koek en karamellen, en nu en dan eene dere attractie die het volgende jaar nie terugkwam, zoals een vioolen- of apent een doolhof, enz.

Wie herinnert zich niet meer de T Figaro, waar de passiespelen uitgevoer den ? En het théâtre Créteur en Renoupr nu allen tot het verleden behooren.

Iets wat nog gansch verdwenen is zi straatmuziekanten met draaiorgels of ba ca's, die de deuren alliepen om centen halen, en soms begeleid waren van meis op hooge « stelten » dansten of van ape roode jaskens aan, die langs de huizen de daken klommen.

In sommige kelfhuizen werden muzie zuigleesten gegeven, bijzonder door de Stips, die voorzeker door vele Tongenare niet vergeten zijn.

Doch, dat is allemaal voorbij ! Onze K is ook met der zoo hoog geprezen vooru moeten medegaan, en de winkels en bar van vroeger komen niet meer terug, zo als de tijd waarop men voor twee fr zijnen buik vol kon kermis houden, t men nu met dat geld zijnen neus nog niet ten de deur kan stoken !

— *Huwelijk.* — Zaterdag werd te Lu huwelijk ingezegend van Mejufvrouw Ger Toussaint, met onzen stadsgenoot M. E Streignart, oorlogsvrijwilliger, gedeco met het Oorlogskruis.

De huwelijks inzegening werd voltrok de Hoofdkerk van St-Jacques, te Luik, den Eerw. P. H. Goffard, van het Genoot Jesus, bestuurder der Technische scho Luik.

Onze beste gelukwenschen aan de jo huwden.

— *Examen.* — M. Denis Tomsin, va geren, heeft het examen voor deurwa afgelegd.

— *Bevolking.* — Volgens de laatste optelling bedroeg de bevolking van Belgi 31 December 1921, 7 619,752 inwoners, van 3,770 105 van het mannelijk en 3,84 van het vrouwelijk geslacht.

De provincie Limburg telde op het tijdstip 302,988 inwoners, te weten 154,49 het mannelijk en 148,495 van het vrouw geslacht. Op 31 December 1919, ware 300,931 inwoners in Limburg ; op een ja is dus de bevolking vermeerderd met 2 0 woners.

Op het einde van 1920, was de bevolkin Limburg per arrondissement, verdeeld als

Arrondissement Tongeren	105,242
» Hasselt	132.070
» Maeseyck	67,676
Totaal :	302,988

Hasselt telt 19,713 inwoners ; St-Tr 116,134 ; Tongeren 10,844 en Maeseyck 5

Ziehier het getal inwoners van elke gem van het arrondissement Tongeren :

Alken 3,876 — Bastogne 143 — Bassenge Berg 500 — Berlingen 262 — Beverst 1,1 Bilsen 3 600 — Bommershoven 635 — B heim 1,554 — Brustem 320 — Canne 9 Cortessem 1 535 — Cuttegoven 152 — Eben-Emael 1,552 — Eygenbilzen 1,314 — E 1,176 — Fall-Maret 1,465 — Fologne (Va 442 — Freeren 715 — Gellick 747 — Ge Kleeren 442 — Gors-op-Leeuw 476 — Go court (Gors-Genhoven) 308 Gotheem 247 — G Looz (Groot Loez) 179 — Grand Spa (Groote Spauwen) 914 — Guygoven 5 Heers 1,277 — Hees 574 — Heindrieken 1 Henis 502 — Herderen 867 — Hero-St-H 454 — Herstappe 121 — Herten 85 — He Tuxhe 494 — Hex 507 — Hoelbeek 2 Hoeksch 3,277 — Horpmael 767 — Hou tingen 1,316 — Jesseren 500 — Kerniel 6 Kortessem 665 — Lanaeken 4 293 — L 822 — Lanaeker 688 — Lenth 940 — 2,804 — Lowange 1,068 — Mal 500 — Mar 881 — Martenslinde 498 — Mesch en 2,13 Meeswyck 676 — Membruggen 667 — Ma ven 218 — Millen 1,463 — Mopertingen 8 Munsterbilzen 1,463 — Neeterheim 700 — Neerharen 613 — Neerrepen 282 — Op by 872 — Opheers 350 — Orange 422 — repen 554 — Petit-Jamine (Klein-Gelmen) Petit-Spauwen (Kleine-Spauwen) 553 — gen 583 — Reckheim 2,803 — Riempst 5 Rixtingen 581 — Roclenge-Looz (Reuckelin Loon) 478 — Roclenge s